

О. А. Лисенко, канд. геол. наук, старший науковий співробітник
(Український державний геологорозвідувальний інститут),
alanlysenko@ukr.net, ORCID-0000-0002-4847-9116

НАДРОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ. ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТУВАННЯ (підсумки IV Міжнародної науково-практичної конференції)

Учетверте поспіль восени місто-курорт Трускавець приймає геологічну спільноту й надрокористувачів України та зарубіжжя, які збираються на міжнародну науково-практичну конференцію “Надрокористування в Україні. Перспективи інвестування”.

Трускавець зустрів гостей теплом і сонячною погодою попри те, що на календарі вже листопад. У центрі міста, як завжди, багатолюдно. Життя тут не завмирає цілий рік, оскільки лікувальні властивості місцевих мінеральних джерел уже давно відомі далеко за межами України. І тисячі людей їдуть сюди зміцнити своє здоров'я, відпочити й помилуватися мальовничими краєвидами Прикарпаття.

Конференція щороку потужніє, розширює коло й географію учасників. Це зумовлено декількома причинами – важливістю обговорюваних проблем; бажанням допомогти країні вийти з кризової ситуації завдяки розширенню й зміцненню мінерально-сировинного комплексу держави; донесенням ідей наукових і методичних розробок для їхнього втілення й упровадження в практику робіт і досліджень; браком творчого спілкування через різке скорочення конференцій, науково-практичних нарад і форумів геологічного спрямування.

Цього року конференцію було присвячено 100-річчю Геологічної служби України і 25-річчю Державної комісії України по запасах корисних копалин. В її роботі взяли участь понад 200 фахівців установ,

підприємств і організацій різних форм власності, що пов'язані з геологічною галуззю й використанням мінеральної сировини.

Конференція проходила в просторому конференц-залі “Сенатор” сучасного готельно-санаторного комплексу “Риксос-Прикарпаття”, який уже не вперше приймає цей важливий захід.

Фахівці геологічної галузі й державних установ, науковці, користувачі надр зібралися, щоб об'єднати зусилля для пошуку способів підвищення ролі мінерально-сировинного комплексу в економіці України, розвитку міжнародної співпраці у сфері надрокористування й залучення інвестицій в освоєння мінеральних ресурсів держави, обміну досвідом з геологічного вивчення й використання надр, обговорення актуальних проблем геологічної галузі, визначення нових напрямів наукових геологічних досліджень.

З привітаннями до учасників конференції звернулися Фощій Микола Васильович – перший заступник голови Державної служби геології та надр України і Кульчинський Ігор Богданович – мер міста Трускавця. Урочисте відкриття поєднало незаплановану приємну подію – привітання Анатолія Борисовича Шапрана з днем його народження.

На конференції виголошено приблизно 100 доповідей, організовано спілкування за круглим стілом щодо комерційної геолого-економічної оцінки родовищ вуглеводнів.

Візитна картка міста-курорту Трускавця

“Rixos-Prykarpattia” – сучасний готельно-курортний комплекс, що приймав конференцію

Банер ІV конференції “Надрокористування в Україні. Перспективи інвестування”

Логотипи підприємств і організацій – учасників конференції

Тематика доповідей і тез, які зібрано й опубліковано у двох об’ємних томах, дуже різноманітна. Головні тематичні напрями є такими: класифікації запасів і ресурсів корисних копалин; інвестиційний потенціал мінерально-сировинної бази України; методика і практика геолого-економічної оцінки родовищ корисних копалин; правові аспекти надрокористування в Україні; механізм рентних платежів і оподаткування користування надрами, їхня оптиміза-

ція; питання енергетичної незалежності України; екологічна безпека у зв’язку з розробленням корисних копалин; перспективи оптимального використання питних і мінеральних підземних вод, інвестиційні проекти; економічна привабливість надрокористування й техніко-економічне обґрунтування доцільності розроблення родовищ корисних копалин; використання відновлюваних джерел енергії, стан та перспективи; проблеми медичної геології.

Робоча президія

Колективне фото на пам'ять

Активно підтримали конференцію й узяли безпосередню участь в її роботі співробітники Українського державного геологорозвідувального інституту, які підготували й представили слухачам декілька цікавих фахових доповідей.

Жваву цікавість викликала доповідь В. О. Старинського і співавторів М. Я. Вуля та О. В. Зур'яна "Сучасний стан і перспективи подальшого розвитку геологорозвідувальних робіт у Західному нафтогазоносному регіоні", в якій на-

Звучить гімн України

Приємний початок – привітання іменинника, А. Б. Шапрана

ведено особливості розвитку і результати геологорозвідувальних робіт на нафту й газ у регіоні після 1990 р. Особливу увагу приділено сучасному стану ресурсної бази вуглеводнів та оптимальним способам її освоєння в Західному регіоні України.

З огляду на досвід нафтогазодобування в розвинених країнах світу (США, Канада тощо) автори дійшли висновку, що сучасний стан розвіданих балансових запасів дає змогу збільшити наявний рівень видобутку нафти й газу в регіоні в разі застосування новітніх технологій у 1,5–2 рази. Головні напрями подальших геологорозвідувальних робіт у Західному регіоні визначено в зональних прогнозуваннях нафтогазоносності перспективних відкладів певних нафтогазоносних районів, які УкрДГРІ виконало за останні 15 років.

А. Б. Шапран виступив з доповіддю “Деякі особливості вартісної оцінки родовищ підземних вод”, яку підготував у співавторстві з О. В. Зур’яном, О. Є. Кошляковим, О. І. Качаловою. Грунтуючись на

багаторічному досвіді проведення вартісної оцінки родовищ корисних копалин, зокрема підземних вод, автори пропонують розрізняти продукцію гірничодобувного підприємства (першу товарну продукцію) і продукцію виробничих підприємств (кінцеву товарну продукцію). Їхня технологічна відмінність є очевидною, а економічна полягає в різній структурі витрат. Отже під час економічної оцінки родовищ підземних вод і розрахунку їхньої вартості та вартості спеціальних дозволів на користування надрами автори пропонують орієнтуватися винятково на першу товарну продукцію гірничодобувного підприємства.

Г. Г. Лютий і І. В. Саніна на конференцію надали тези доповіді “Стан забезпеченості населених пунктів України експлуатаційними запасами питних підземних вод”, в якій розглянули сучасний стан експлуатаційних запасів підземних вод та перспективи їхнього освоєння. Зазначено, що майже 37 % адміністративних районних центрів не мають розвіданих родовищ

**В. О. Старинський висвітлив перспективи
Західного нафтогазоносного регіону України**

**З доповіддю виступає А. Б. Шапран, завідувач
відділу УкрДГРІ**

Будні конференції: зустрічі й спілкування, нові знайомства і контакти для дальшої співпраці

для організації централізованого водопостачання. Забезпеченість населених пунктів України розвіданими запасами є вкрай нерівномірною. Автори пропонують способи розв'язання цієї проблеми із застосуванням сучасних методів пошуків та розвідки і державної оцінки запасів підземних вод.

Авторський колектив у складі Н. Г. Лютої, І. В. Саніної і Г. Г. Лютого підготував тези доповіді “Перспективи освоєння геотермальних ресурсів Закарпатської області”. Охарактеризувавши глибини залягання, хімічний склад і температури термальних вод, дебіти свердловин, автори проаналізували стан гідромінеральної сировини Закарпаття й оцінили перспективи її освоєння. У тезах зазначено, що ресурси Закарпаття є великими для збільшення видобування термальних мінеральних вод та їхнього освоєння в бальнеологічних цілях, а також для тепловодопостачання. Однак гідротермальні ресурси потребують вивчення й переоцінки, оскільки останні системні дослідження тут проводили в 70–80 рр. ХХ сторіччя.

Спільно з ДКЗ України (Г. І. Рудько, С. Ф. Литвинюк, В. В. Бала) О. А. Лисенко підготував доповідь “Особливості геологічного вивчення та геолого-економічної оцінки покладів бурштину”, який наразі в Україні є одним з найзатребуваніших видів корисних копалин. Автори проаналізували палеогеографічні умови формування, геологічної будови й поширення покладів бурштину та надали їхню геолого-промислову характеристику. Розглянуто послідовність і методику геологорозвідувальних робіт під час пошуків і розвідки цієї корисної копалини, висвітлено правові, теоретичні й методичні аспекти з геолого-економічної оцінки родовищ і проявів бурштину.

У матеріалах ІV конференції “Надрокористування в Україні. Перспективи інвестування” опубліковано також тези спільної доповіді О. А. Лисенка зі співавторами В. І. Ловинюковим і С. Ф. Литвинюком (ДКЗ України) “Оцінка достовірності розвіданих запасів корисних копа-

лин за даними розроблення родовищ, які подають на державну експертизу”. Як зауважують автори, одним з обов'язкових завдань, які потрібно виконувати впродовж усього періоду експлуатації родовища, є зіставлення даних розвідки і його промислового розроблення. Зіставлення проводять для оцінки достовірності даних щодо умов залягання, морфології рудних покладів, кількості та якості корисної копалини, отриманих у процесі розвідувальних робіт і експлуатації. Результати зіставлення використовують для уточнення раніше підрахованих запасів, удосконалення методики експлуатаційної розвідки, унесення коректив до геолого-економічної оцінки родовища, оптимізації системи видобутку й технології збагачення та перероблення мінеральної сировини.

Тези доповідей, що надходили до оргкомітету, опубліковано в матеріалах конференції “Надрокористування в Україні. Перспективи інвестування”, присвяченої 100-річчю Геологічної служби України та 25-річчю Державної комісії України по запасах корисних копалин (Україна, Трускавець, 6–10 листопада 2017).

Головні події, що відбувалися на конференції, постійно висвітлювало місцеве телебачення. Особливу увагу телевізійники звернули на екологічні проблеми регіону, які обговорювали в доповідях, зокрема на катастрофічні наслідки промислового розроблення калійних солей у місті Стебнику, розміщеному неподалік від Трускавця. Занепокоєння викликає також сейсмогеодинамічна активізація нафтогазоносних районів Прикарпаття (Долини, Надвірної, Борислава), яка може бути додатково техногенно спровокованою внаслідок промислової експлуатації родовищ нафти й газу.

Оперативно інформація про хід конференції надходила також до Інтернет-мережі.

Рішення конференції розміщено на сайті Державної комісії України по запасах корисних копалин.

Рукопис отримано 27.11.2017.